

ÎNCHEIERE

01 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Primăria comunei Valea-Trestieni, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Gherghircic (Scripcenco) împotriva Primăriei comunei Valea-Trestieni, persoană terță Consiliul comunei Valea-Trestieni cu privire la emiterea actului administrativ individual, împotriva deciziei din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Primăria comunei Valea-Trestieni împotriva hotărârii din 13 august 2020 a Judecătoriei Ungheni,

c o n s t a t ă :

La 12 martie 2020, reclamantul Maria Gherghircic (Scripcenco) a depus cerere de chemare în judecată în contencios administrativ împotriva Primăriei comunei Valea-Trestieni solicitând obligarea Primăriei comunei Valea-Trestieni să respecte dreptul de proprietate și să îi atribuie în natură lotul de teren cu suprafața de 1,10 ha ce îi aparține conform certificatului de moștenitor legal nr.xxx din xxxx, eliberat de notarul de stat și titlului provizoriu de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 16 mai 1996 eliberat de primăria comunei Valea-Trestieni.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că este domiciliată în satul Valea- Trestieni, raionul Nisporeni și a fost căsătorită cu Scripcenco Gheorghe. La 10 ianuarie 1992 pentru activitatea de muncă în gospodăria colhoznică locală, soțului i s-a atribuit în proprietate un lot de pământ cu suprafața de 1,10 ha, în legătură cu care fapt Primăria comunei Valea-Trestieni i-a eliberat titlul provizoriu cu nr.632.

La xxx, Scripcenco Gheorghe a decedat, iar la 30 august 1994, fiind moștenitoare de gradul I, i s-a eliberat certificat de moștenitor legal nr.xxx asupra lotului de teren cu suprafața de 1,10 ha, care i-a aparținut defunctului cu drept de proprietate, conform titlului provizoriu nr.632 din 10 ianuarie 1992.

Ulterior, un exemplar al certificatului de moștenitor legal l-a prezentat Primăriei comunei Valea-Trestieni pentru informare și luare la evidență. Drept urmare, la 16 mai 1996, Primăria comunei Valea-Trestieni în baza respectivului certificat de moștenitor legal i-a eliberat titlu provizoriu pe lotul de pământ cu suprafața de 1,10 ha. Devenind proprietară a acestui teren l-

a lăsat în posesia liderului din sat, pentru ce anual primea o cantitate anumită de producție agricolă.

La momentul actual, având în vedere vârsta înaintată, dorește să treacă acest teren pe numele copiilor săi, astfel, s-a adresat în acest sens, mai întâi la Primăria comunei Valea-Trestieni pentru eliberarea documentelor necesare, deoarece nu cunoștea ce trebuie să prezinte la notar, unde a fost informată că acest teren nu există și că, în documentația primăriei nu este înregistrat acest teren pe numele său.

La 30 ianuarie 2020 a depus cerere prealabilă la Primăria comunei Valea-Trestieni în care a menționat faptele descrise mai sus și a solicitat să i se atribuie în natură terenul cu suprafața de 1,10 ha, care îi aparține în baza certificatului de moștenitor legal nr.xxx din 30 august 1994.

Reclamantul mai menționează că la 28 februarie 2020 a primit răspuns la cererea prealabilă, prin care Primăria confirmă faptele menționate de către reclamantă, însă susține că terenul nu i s-a atribuit în natură, fapt pentru care s-a adresat în instanța de judecată.

În drept, reclamantul face referire la prevederile art.315, 316, 320-321, 374 Cod civil, 166-167 Cod de procedură civilă și art. 6, 7, 14-16, 24, 27 Cod administrativ.

Prin încheierea din 11 iunie 2020 a Judecătoriei Ungheni s-a dispus atragerea Consiliului comunei Valea-Trestieni, în calitate de persoană terță (f.d.38).

Prin hotărârea din 13 august 2020 a Judecătoriei Ungheni s-a admis acțiunea înaintată de Maria Gherghircic (Scripcenco) către Primăria comunei Valea - Trestieni, persoană terță Consiliul comunei Valea - Trestieni privind emiterea actului administrativ individual.

S-a anulat răspunsul Primăriei comunei Valea - Trestieni nr.11 din 28 februarie 2020 ca fiind ilegal, s-a obligat Primăria comunei Valea-Trestieni să atribuie în natură Mariei Gherghircic (Scripcenco) lotul de teren cu suprafața de 1,10 ha ce-i aparține în baza titlului provizoriu de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat la 16 mai 1996 (f.d.105, 115-118).

La 24 august 2020, Primăria comunei Valea - Trestieni a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea hotărârii din 13 august 2020 a Judecătoriei Ungheni și emiterea unei decizii noi prin care să fie respinsă integral acțiunea înaintată de Maria Gherghircic (Scripcenco) (f.d.109-110).

La data de 16 octombrie 2020, apelantul Primăria comunei Valea - Trestieni a depus cerere de apel motivată, solicitând casarea hotărârii din 13 august 2020 a Judecătoriei Ungheni și emiterea unei decizii noi prin care să fie respinsă integral acțiunea înaintată de Maria Gherghircic (Scripcenco) (f.d.126-128).

Prin decizia din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de Primăria comunei Valea - Trestieni, a fost menținută hotărârea din 13 august 2020 a Judecătoriei Ungheni, prin care s-a admis acțiunea înaintată de Maria Gherghircic (Scripcenco) către Primăria comunei Valea - Trestieni, persoană terță Consiliul comunei Valea - Trestieni privind emiterea actului administrativ individual (f.d.197, 198-206).

Referitor la fondul cauzei, instanța de apel a apreciat ca fiind justă și întemeiată concluzia primei instanțe privind admiterea pretențiilor din cererea de chemare în judecată depusă de Maria Gherghircic (Scripcenco) către Primăria comunei Valea - Trestieni, persoană terță Consiliul comunei Valea - Trestieni privind emiterea actului administrativ individual.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, precum și instanța de fond, au constatat că, în baza deciziei Primăriei Valea-Trestieni nr. 3 din 10 ianuarie 1992, fostului soț al reclamatei,

Gheorghii Scripcenco, i-a fost atribuit cu drept de proprietate teren agricol cu suprafața de 1,10 ha, dintre care 0,77 ha – pământ arabil, 0,17 – livezi și 0,16 – vii, fiindu-i eliberat în acest sens titlu provizoriu de autentificare a dreptului deținătorului de teren înregistrat în Registrul titularilor funciari cu nr.632 (f.d.7). Potrivit certificatului de moștenitor legal eliberat la 30 august 1994 reclamanta a moștenit de la fostul soț decedat Gheorghii Scripcenco teren agricol cu suprafața de 1,10 ha, deținut cu drept de proprietate în baza titlului provizoriu de autentificare a dreptului deținătorului de teren înregistrat în Registrul titularilor funciari cu nr.632 (f.d. 6).

De asemenea, s-a constatat și faptul că, Primăria Valea-Trestieni, la 16 mai 1996, în baza deciziei nr.105 din 12 iunie 1992, a eliberat pe numele Mariei Scripcenco titlu provizoriu de autentificare a dreptului deținătorului de teren, prin care i-a fost atribuit cu drept de proprietate teren agricol cu suprafața de 1,10 ha, dintre care 0,77 ha – pământ arabil, 0,17 – livezi și 0,16 – vii (f.d. 8).

Prin urmare, având în vedere actele administrative enunțate, prin care s-au transmis în proprietate terenurile, instanța de apel a apreciat că prima instanță întemeiat a conchis că, acestea produc efectele juridice corespunzătoare, nu au fost anulate, urmând a fi executate, iar răspunsul nr.11 din 28 februarie 2020 emis de Primăria comunei Valea-Trestieni, prin care s-a refuzat în atribuirea în natură reclamantei a lotului de teren, contravine normelor legale în vigoare.

Instanța de apel a respins ca nefondate argumentele invocate de apelant, or, contrar acestora, s-a constatat că actele translativ de proprietate - titlurile provizorii de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberate în baza deciziilor nr.3 din 10 ianuarie 1992 și nr.105 din 12 iunie 1992, sunt valabile, produc efectele juridice de rigoare, nu au fost anulate de către instanța judecătorească.

Totodată și argumentele apelantului privind faptul că, titlurile provizorii de autentificare a dreptului deținătorului de teren, ar fi fost anulate, nu au fost reținute de instanța de apel, nefiind prezentată instanței nici o decizie a autorității publice locale sau o hotărâre judecătorească irevocabilă.

De asemenea, instanța de apel a respins ca nefondate și argumentele cu referire la faptul că titlurile nu au fost notate în Registrele deținute de Primăria comunei Valea- Trestieni, or, omisiunea autorității nu poate fi imputată reclamantei.

Pe cale de consecință, instanța de apel n-a reținut argumentele apelantului, deoarece acesta interpretează eronat normele de drept și situația de fapt, iar soluția primei instanțe este rezultatul unei interpretări corecte a normelor de drept material, cu aprecierea juridică cuvenită a probelor.

La 05 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Primăria comunei Valea-Trestieni a depus recurs motivat împotriva deciziei din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii prin care să fie respinsă integral acțiunea înaintată de Maria Gherghircic (Scripcenco) către Primăria comunei Valea - Trestieni, persoană terță Consiliul comunei Valea - Trestieni privind emiterea actului administrativ individual (f.d.214-220).

În motivarea recursului recurentul Primăria comunei Valea-Trestieni a invocat că, la emiterea deciziei și hotărârii contestate, instanțele judecătorești inferioare au interpretat eronat prevederile legii, acceptând spre examinare o cerere de chemare în judecată ce nu întrunea condițiile de admisibilitate prevăzute de art.207-208 Cod administrativ.

În acest sens, consideră că urmează de atras atenția asupra faptului că judecând cauza în fond, instanțele judecătorești inferioare au respins argumentul recurente Primăria Valea-Trestieni privitor la inadmisibilitatea acțiunii în contencios administrativ, din considerentul că pe de o parte la caz, legea nu ar prevedea respectarea procedurii prealabile de soluționare a litigiului, iar pe de altă parte, intimata Gherghircic (Scripcenco) Maria ar fi respectat procedura prevăzută la art.208 alin.(3) Cod administrativ, înaintând anterior la autoritatea publică competentă o cerere privind emiterea actului administrativ individual și doar ulterior, nefiind de acord cu răspunsul primit, aceasta s-a adresat în instanța de contencios administrativ.

În opinia recurente Primăria Valea-Trestieni, în speță, procedura prealabilă urma a fi soluționată în mod obligatoriu, iar materialele cauzei denotă cu certitudine contrariul și anume faptul că această procedură nu a fost respectată și corespunzător - acțiunea în contencios administrativ urma a fi declarată ca fiind inadmisibilă.

Recurentul indică că, intimata Gherghircic (Scripcenco) Maria a fost îndreptățită să înainteze cerere prealabilă Primăriei com. Valea- Trestieni într-un termen de 30 zile de la data respingerii cererii privind emiterea actului administrativ și doar ulterior, în caz de nesoluționare a cererii prealabile, aceasta putea înainta o acțiune în instanță de contencios administrativ. Or în sensul legii, cererea prealabilă urma să fie înaintată în termen de 30 zile autorității care a respins emiterea actului administrativ individual solicitat.

La caz însă, potrivit actelor dosarului, rezultă faptul că intimata Gherghircic (Scripcenco) Maria la data de 30 ianuarie 2020 s-a adresat în adresa Primăriei com. Valea-Trestieni direct cu o cerere prealabilă privind emiterea unui act administrativ, fără a înainta în prealabil o cerere/petiție privind emiterea actului administrativ.

În final în opinia recurentului, intimata Gherghircic (Scripcenco) Maria nu a respectat procedura prealabilă soluționării prezentului litigiu, motiv din care, instanța de fond urma să declare inadmisibilă cererea de chemare în judecată printr-o încheiere judecătorească susceptibilă de a fi contestată cu recurs, fără a mai examina în continuare fondul cauzei.

În continuare recurentul notează că, la emiterea deciziei și hotărârii contestate, instanțele judecătorești inferioare nu au aplicat legea care urma a fi aplicată, refuzând în a constata (inclusiv din oficiu) nulitatea titlurilor provizorii și a certificatului de moștenitor legal, deși la speță au fost identificate temeieri exprese de nulitate a acestor acte.

Mai indică recurentul că verificând registrele deținute de către Primăria com. Valea-Trestieni s-a constatat faptul că, atât Titlul provizoriu eliberat pe numele lui Gheorghe Scripcenco la 10 ianuarie 1992, precum și Titlul provizoriu eliberat pe numele Maria Gherghircic (Scripcenco) nu au fost înregistrate și luate la evidență de către primărie, ceea ce ridică semne vizibile de întrebare privitor la valabilitatea și autenticitatea acestor acte.

Mai menționează că și data eliberării Titlului provizoriu cu nr.632 din 10 ianuarie 1992, de asemenea ridică semne rezonabile de îndoială, invocând că Codul Funciar, care prevedea posibilitatea atribuirii în proprietate a loturilor de teren a fost adoptat abia la 25 decembrie 1991 și corespunzător, la data de 10 ianuarie 1992, la mai puțin de 7 zile lucrătoare din momentul adoptării acestuia, fizic era imposibil ca Primăria să adopte deja decizia privind repartizarea loturilor de teren. La data de 10 ianuarie 1992, încă nici măcar nu exista noțiunea de titlu provizoriu, aceasta, precum și formularul tip al titlurilor provizorii- fiind aprobate abia prin Hotărârea Guvernului nr.449 din 29 iunie 1992, despre aprobarea modelelor unice ale documentelor, ce confirmă dreptul de proprietate, posesiune și beneficiere funciară, adică la o distanță de circa jumătate de an de când titlul provizoriu litigios ar fi fost eliberat.

În susținerea cererii de recurs recurentul a mai indicat că decizii de consiliu și a comisiei funciare, privind repartizarea terenurilor agricole până în anul 1994 n-au fost primite de către Primăria comunei Valea-Trestieni. Toate deciziile consiliului local și a comisiei funciare, privind repartizarea și atribuirea în proprietate privată a terenurilor agricole, au fost primite începând cu luna ianuarie 1994, după ce la data de 23 februarie 1995 a fost reorganizat colhozul „Molodaia Gvardia” în Cooperativa Agricolă de Producere Valea-Trestieni și Societatea pe Acțiuni Isăicani. Respectiv, conform Codului funciar, membrilor CAP Valea-Trestieni le-au revenit suprafața de-1,10 ha., iar membrilor SA Isăicani le-au revenit suprafața de – 0,75 ha. Ambele gospodării agricole au fost parte componentă a Primăriei com. Valea-Trestieni.

Astfel, consideră că, titlurile provizorii pe numele Gheorghe Scripcenco și Maria Gherghircic (Scripcenco) eliberate în baza deciziilor din anul 1992 stârnesc suspiciuni de a fi false. Membrii colhozului „Molodaia Gvardia”, care a activat până la 23 februarie 1993 trebuiau să beneficieze de o suprafață de teren agricol mai mică, fiindcă locuitorii satului Isăicani erau membri a acestui colhoz.

Instanțele judecătorești inferioare au refuzat să se expună asupra legalității acestui titlu provizoriu de autentificare a dreptului deținătorului de teren, ori în opinia acestora, instanța de judecată nu ar fi în drept să depășească limitele pretențiilor din acțiune, iar anularea titlului provizoriu nu a fost solicitată de către recurentă sau terț în cadrul unei acțiuni reconvenționale.

În opinia recurentei Primăria Valea Trestieni, instanțele judecătorești inferioare nu au aplicat normele de drept care urmau a fi aplicate ori, la speță, instanța de judecată putea constata inclusiv din oficiu nulitatea acestui act juridic, fără a fi necesară o acțiune separată în anulare, din moment ce s-a constatat cu certitudine că actele de proprietate primare - titlul provizoriu din 10 ianuarie 1992 a fost eliberat unei persoane decedate.

Mai atenționează instanța de recurs asupra faptului că cauza de contencios administrativ a fost examinată în ordine de apel, în lipsa reprezentantului recurentului care, prin cererea formulată la 24 noiembrie 2020, a informat instanța de judecată despre imposibilitatea obiectivă de a se prezenta la ședința de judecată însă, spre regret, instanța de apel în mod absolut nejustificat a respins cererea respectivă ca neîntemeiată (deși reprezentantul recurentei a indicat clar faptul că la ședința următoare de judecată va prezenta toate probele confirmative necesare).

La 23 septembrie 2021, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului Maria Gherghircic (Scripcenco), persoana terță Consiliul comunei Valea-Trestieni copia recursului depus de Primăria Valea-Trestieni, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței (f.d.232), fiind recepționat de aceștia, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei (f.d.234-235).

Examinând recursul depus de Primăria comunei Valea-Trestieni, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) și (2) lit.e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil,

recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2).

Conform art.245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termen, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

În conformitate cu art.96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace

electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din dispozițiile art. 97 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, rezultă că, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Iar, reieșind din prevederile art.109 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Din actele cauzei cert rezultă că la 02 iunie 2021 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat în ședință publică dispozitivul deciziei (f.d.197).

Actele cauzei nu atestă date când a fost expediat dispozitivul deciziei instanței de apel în adresa participanților la proces, inclusiv Primăriei comunei Valea-Trestieni.

Totodată, la data de 02 august 2021, Primăria comunei Valea-Trestieni a recepționat decizia motivată din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a explicat calea și termenul de atac al deciziei adoptate, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție nr.DS8002080004AS, anexat la materialele cauzei (f.d.212). Informația respectivă se regăsește inclusiv și pe pagina oficială web a ÎS „Poșta Moldovei”, la compartimentul „Track&Trace”: www.posta.md/ro/tracking?id=DS8002080004AS.

Cele menționate supra denotă faptul că termenul de 30 de zile prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ, pentru prezentarea motivării recursului, a început să curgă începând cu data de 03 august 2021, ziua imediat următoare de la data notificării Primăriei comunei Valea-Trestieni a deciziei integrale a instanței de apel, și care urma să expire la data de 02 septembrie 2021, zi de joi.

La 05 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Primăria comunei Valea-Trestieni a depus recurs motivat împotriva deciziei din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii prin care să fie respinsă integral acțiunea înaintată de Maria Gherghircic (Scripcenco) către Primăria comunei Valea - Trestieni, persoană terță Consiliul comunei Valea - Trestieni privind emiterea actului administrativ individual (f.d.214-220).

În această conjunctură, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul motivat nu a fost prezentat de Primăria comunei Valea-Trestieni, așa cum prevede art.245 alin.(2) din Codul administrativ, în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, ceea ce în conformitate cu art.246 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ, constituie temei de a declara recursul inadmisibil.

Subsecvent, instanța de recurs stabilește că recurenta a neglijat obligația sa de a se conforma prevederilor art.245 alin. (2) din Codul administrativ, adică de a prezenta Curții Supreme de Justiție motivarea recursului în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.

În susținerea concluziei enunțate instanța de recurs punctează că însăși recurenta Primăria comunei Valea-Trestieni a confirmat faptul că, la data de 02 august 2021, a recepționat decizia recurată a instanței de apel, fapt inserat de recurent în conținutul cererii de recurs (f.d.215). Prin urmare, se atestă că recurenta a depus recursul împotriva deciziei instanței de apel cu

încălcarea evidentă a termenului legal prevăzut de legiuitor, or, termenul-limită de prezentare a motivării recursului a expirat la 02 septembrie 2021, pe când acesta a fost depus la 05 septembrie 2021.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că în conformitate cu art.24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

În conformitate cu art.36 alin.(2) din Codul administrativ, instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a recursului motivat se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al recurente, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

Or, buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că potrivit legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinirea în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art.6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac [cauza Bacev vs fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei; Kemp vs Luxembourg; Diaz Ochoa vs Spaniei], în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate

pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia). La fel, în cauza Ponomaryov v. Ucraina, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Sub acest aspect, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reiterează că recurenta Primăria comunei Valea-Trestieni a cunoscut despre decizia din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău și prin urmare, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt care a fost ignorant, iar în consecință a generat omiterea termenului prescris la art.245 alin. (2) Cod administrativ.

În lumina celor constatate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Primăria comunei Valea-Trestieni ca inadmisibil.

Conform art. 230, 245 și art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Primăria comunei Valea-Trestieni, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca – Doneva

judecători

Nicolae Craiu

Aliona Miron